

Konstytucja Kraju Związkowego Brandenburgia

Konstytucja Kraju Związkowego Brandenburgia

z dnia 20 sierpnia 1992 r.

(Dziennik Ustaw i Rozporządzeń [GVBL] I str.298),

zmieniona po raz ostatni Ustawą z dnia 16 maja 2019 r.

(Dziennik Ustaw i Rozporządzeń I nr 16)

Parlament Krajowy uchwalił projekt Konstytucji Kraju Związkowego w dniu 14 kwietnia 1992 r.

Ludność Brandenburgii przyjęła go w referendum w dniu 14 czerwca 1992 r.

Spis treści

1. Część główna: Podstawy

Artykuł 1	Kraj Związkowy Brandenburgia
Artykuł 2	Zasady konstytucyjne
Artykuł 3	Ludność Brandenburgii
Artykuł 4	Barwy państwowe i godło Kraju Związkowego

2. Część główna: Prawa zasadnicze oraz cele państwowe

Rozdział 1: Zakres obowiązywania i ochrona prawna

Artykuł 5	Zakres obowiązywania
Artykuł 6	Ochrona prawna

Rozdział 2: Wolność, równość i godność

Artykuł 7	Ochrona godności człowieka
Artykuł 8	Prawo do życia
Artykuł 9	Wolność osobista
Artykuł 10	Swobodny rozwój osobowości
Artykuł 11	Ochrona danych
Artykuł 12	Równość
Artykuł 13	Wolność sumienia, wiary i wyznania
Artykuł 14	Niedziele i święta
Artykuł 15	Nienaruszalność mieszkania
Artykuł 16	Tajemnica korespondencji, poczty i telekomunikacji
Artykuł 17	Swoboda wyboru miejsca zamieszkania i pobytu
Artykuł 18	Prawo do azylu, zakaz ekstradycji i wydalenia
Artykuł 19	Wolność słowa i środków przekazu
Artykuł 20	Wolność zrzeszania się

Rozdział 3:	Prawa do kształtowania polityki
Artykuł 21	Prawo do współkształtowania polityki
Artykuł 22	Wybory i referenda
Artykuł 23	Wolność zgromadzeń
Artykuł 24	Prawo składania petycji
Rozdział 4:	Prawa Serbołużyczan (Wendów)
Artykuł 25	Prawa Serbołużyczan (Wendów)
Rozdział 5:	Małżeństwo, rodzina, wspólnoty życiowe i dzieci
Artykuł 26	Małżeństwo, rodzina i wspólnoty życiowe
Artykuł 27	Ochrona i wychowanie dzieci i młodzieży
Rozdział 6:	Oświata, nauka, sztuka i sport
Artykuł 28	Zasady wychowania i edukacji
Artykuł 29	Prawo do edukacji
Artykuł 30	Szkolnictwo
Artykuł 31	Wolność nauki
Artykuł 32	Szkolnictwo wyższe
Artykuł 33	Dokształcanie
Artykuł 34	Sztuka i kultura
Artykuł 35	Sport
Rozdział 7:	Kościoły i wspólnoty wyznaniowe
Artykuł 36	Status prawny
Artykuł 37	Prawo do własności i świadczenia państwa
Artykuł 38	Duszpasterstwo

Rozdział 8:	Przyroda i środowisko naturalne
Artykuł 39	Ochrona naturalnych podstaw życia
Artykuł 40	Ziemia i grunty
Rozdział 9:	Własność, gospodarka, praca i bezpieczeństwo społeczne
Artykuł 41	Prawo do własności i dziedziczenia
Artykuł 42	Gospodarka
Artykuł 43	Rolnictwo i leśnictwo
Artykuł 44	Wsparcie strukturalne
Artykuł 45	Bezpieczeństwo społeczne
Artykuł 46	Pomoc w przypadkach zagrożeń
Artykuł 47	Mieszkanie
Artykuł 48	Praca
Artykuł 49	Wolność wyboru zawodu
Artykuł 50	Współdecydowanie
Artykuł 51	Prawo zrzeszania się pracowników w związkach zawodowych i prawo do strajku
Rozdział 10:	Postępowanie sądowe i wykonanie kary
Artykuł 52	Podstawowe prawa obywatelskie przed sądem
Artykuł 53	Podstawowe prawa obywatelskie w postępowaniu karnym
Artykuł 54	Wykonanie kary

3. Część główna: Organizacja państwa

Rozdział 1:

Parlament Krajowy

Artykuł 55	Parlament Krajowy
Artykuł 56	Niezawisłość mandatu deputowanych
Artykuł 57	Indemnitet
Artykuł 58	Immunitet
Artykuł 59	Prawo odmowy złożenia zeznań
Artykuł 60	Rekompensata
Artykuł 61	Postawienie deputowanego w stan oskarżenia
Artykuł 62	Kadencja, rozpisanie wyborów
Artykuł 63	Kontrola prawidłowości wyborów
Artykuł 64	Posiedzenia
Artykuł 65	Podejmowanie uchwał
Artykuł 66	Obowiązek obecności i prawo wstępu
Artykuł 67	Fracje parlamentarne
Artykuł 68	Regulamin
Artykuł 69	Prezydium
Artykuł 70	Komisje
Artykuł 71	Komisja petycyjna
Artykuł 72	Komisje kontrolne
Artykuł 73	Komisje doraźne
Artykuł 74	Krajowi Pełnomocnicy

Rozdział 2:

Ustawodawstwo

Artykuł 75	Inicjatywa ustawodawcza
Artykuł 76	Inicjatywa społeczna
Artykuł 77	Spółeczna inicjatywa ustawodawcza
Artykuł 78	Referendum

Artykuł 79	Zmiany Konstytucji
Artykuł 80	Rozporządzenia z mocą ustawy
Artykuł 81	Ogłaszanie, wejście w życie

Rozdział 3:

Rząd Krajowy

Artykuł 82	Skład
Artykuł 83	Wybór premiera
Artykuł 84	Mianowanie i odwoływanie ministrów
Artykuł 85	Upływ okresu sprawowania urzędu
Artykuł 86	Konstruktywne wotum nieufności
Artykuł 87	Wotum zaufania
Artykuł 88	Przysięga
Artykuł 89	Kształtowanie woli politycznej
Artykuł 90	Przewodniczenie, podejmowanie uchwał, kierowanie pracami
Artykuł 91	Upoważnienie do reprezentowania, zawieranie umów
Artykuł 92	Prawo łaski
Artykuł 93	Urzędnicy mianowani
Artykuł 94	Obowiązek informacyjny Rządu
Artykuł 95	Zakaz łączenia funkcji

Rozdział 4:

Administracja

Artykuł 96	Organizacja administracji
Artykuł 97	Samorząd terytorialny szczebla komunalnego
Artykuł 98	Zmiany terytorialne
Artykuł 99	Podatki gminne
Artykuł 100	Samorządowa skarga konstytucyjna

Rozdział 5:

Artykuł 101

Artykuł 102

Artykuł 103

Artykuł 104

Artykuł 105

Artykuł 106

Artykuł 107

Finanse

Plan budżetowy

Upoważnienie na okres przejściowy

Zaciąganie kredytów

Pokrycie wydatków

Przekroczenia budżetu

Sprawozdawczość finansowa i kontrola rachunkowa

Krajowa Izba Obrachunkowa

Rozdział 6:

Artykuł 108

Artykuł 109

Artykuł 110

Artykuł 111

Artykuł 112

Artykuł 113

Wymiar sprawiedliwości

Orzekanie prawa

Powoływanie sędziów

Sędziowie niezawodowi

Postawienie sędziego w stan oskarżenia

Sąd Konstytucyjny

Właściwość Sądu Konstytucyjnego

Rozdział 7:

Artykuł 114

Artykuł 115

Artykuł 116

Artykuł 117

Postanowienia przejściowe i końcowe

Utworzenie Sądu Konstytucyjnego

Zgromadzenie Konstytucyjne

Nowy podział obszaru Brandenburgii i Berlina

Wejście Konstytucji w życie

Preambuła

My, obywatelki i obywatele Kraju Związkowego Brandenburgia, nadaliśmy sobie tę Konstytucję naszą własną niezawisłą decyzją,

podjętą w duchu tradycji prawa, tolerancji i solidarności w Marchii Brandenburskiej,

na fundamencie pokojowych przemian w jesieni 1989 r.,

kierując się wolą zagwarantowania godności i wolności człowieka, kształtowania życia we wspólnocie na zasadach sprawiedliwości społecznej, wspierania dobra ogółu, zachowania i ochrony przyrody i środowiska naturalnego oraz zdecydowani kształtować Kraj Związkowy Brandenburgię jako żywotny człon Republiki Federalnej Niemiec w jednoczącej się Europie i naszym jedynym świecie.

1. Część główna: Podstawy

Artykuł 1 (Kraj Związkowy Brandenburgia)

- (1) Brandenburgia jest Krajem Związkowym Republiki Federalnej Niemiec.
- (2) Kraj Związkowy dzieli się na gminy i związki gmin.
- (3) Stolicą Kraju Związkowego jest Poczdam.

Artykuł 2 (Zasady konstytucyjne)

- (1) Brandenburgia jest krajem swobód demokratycznych, praworządnym, socjalnym, zobowiązanym ideałom pokoju i sprawiedliwości, ochronie środowiska naturalnego i kultury, dążącym do współpracy z innymi narodami, a w szczególności z polskim sąsiadem.
- (2) Naród jest podmiotem władzy państwowej.
- (3) Naród Kraju Związkowego Brandenburgia uznaje podstawowe prawa obywatelskie zapisane w Ustawie Zasadniczej Republiki Federalnej Niemiec, w Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych

Wolności, Europejskiej Karcie Społecznej oraz w Międzynarodowych Paktach Praw Człowieka.

(4) Władza ustawodawcza sprawowana jest drogą referendum oraz przez Parlament Krajowy. Władza wykonawcza leży w ręku Rządu Krajowego, organów władz administracyjnych i samorządu terytorialnego. Władza sądownicza powierzona jest niezawisłym sędziom.

(5) Postanowienia Ustawy Zasadniczej mają pierwszeństwo przed postanowieniami Konstytucji Krajowej. Ustawodawstwo związane jest prawem federalnym i Konstytucją Krajową, władza wykonawcza i sądownicza związane są ustawami i prawem.

Artykuł 3 (Ludność Brandenburgii)

(1) Obywatelami w sensie niniejszej Konstytucji są wszyscy Niemcy w rozumieniu Artykułu 116 ustęp 1 Ustawy Zasadniczej posiadający stałe miejsce zamieszkania w Kraju Związkowym Brandenburgia. Mieszkańcami w sensie niniejszej Konstytucji są wszystkie osoby posiadające stałe miejsce zamieszkania w Kraju Związkowym Brandenburgia niezależnie od swego obywatelstwa.

(2) Niemcy w rozumieniu Ustawy Zasadniczej posiadają w Brandenburgii równe prawa, o ile nie obowiązuje ustawowe zastrzeżenie na rzecz obywateli Brandenburgii.

(3) Obywatele innych państw i bezpaństwowcy, posiadający miejsce zamieszkania w Kraju Związkowym Brandenburgia, są zrównani z Niemcami w rozumieniu Ustawy Zasadniczej, o ile niniejsza Konstytucja lub ustawy nie stanowią inaczej.

Artykuł 4 (Barwy państwowe i godło Kraju Związkowego)

Barwami państwowymi Kraju Związkowego są czerwień i biel. Godłem Kraju Związkowego jest czerwony marchijski orzeł na białym polu.

2. Część główna:

Prawa zasadnicze oraz cele państwowe

Rozdział 1: Zakres obowiązywania i ochrona prawna

Artykuł 5 (Zakres obowiązywania)

(1) Podstawowe prawa obywatelskie, zagwarantowane w niniejszej Konstytucji poszczególnym osobom oraz grupom społecznym, wiążą władzę ustawodawczą, władzę wykonawczą, sądownictwo oraz, na ile stanowią tak Konstytucja, również podmioty trzecie, mając charakter prawa obowiązującego bezpośrednio.

(2) Jeżeli w zgodności z niniejszą Konstytucją z mocy prawa lub na gruncie ustawy ulec może ograniczeniu jedno z podstawowych praw obywatelskich, to zachowana być musi zasada współmierności. W żadnym wypadku podstawowe prawo obywatelskie nie może zostać naruszone w swej istocie. W ustawie wywołującej skutek ograniczający dotknięte nim podstawowe prawo musi być wymienione wraz z podaniem artykułu.

(3) Podstawowe prawa obywatelskie obowiązują również w stosunku do krajowych osób prawnych, o ile ze swej istoty mogą być wobec nich zastosowane.

Artykuł 6 (Ochrona prawna)

(1) Osobie, której prawa zostały naruszone przez władzę publiczną, przysługuje skorzystanie z drogi prawnej.

(2) Każdy, podnosząc, że władza publiczna naruszyła prawo zasadnicze, przysługujące mu na mocy niniejszej Konstytucji, może złożyć skargę konstytucyjną do Krajowego Sądu Konstytucyjnego. Szczegóły reguluje ustawa, która może przewidzieć wymóg uprzedniego wyczerpania drogi prawnej oraz specjalną procedurę przyjęcia skargi.

(3) Za naruszenie przez władzę publiczną obowiązku, wynikającego z prawa publicznego i ciążącego na niej w stosunku do innej osoby, podmiot władzy publicznej odpowiada za szkody wyrządzone w wyniku tego naruszenia stosownie do przepisów ustawowych.

Rozdział 2: Wolność, równość i godność

Artykuł 7 (Ochrona godności człowieka)

- (1) Godność człowieka jest nietykalna. Jej respektowanie jest zobowiązaniem wszelkiej władzy państwowej oraz podstawą każdej solidarnej wspólnoty.
- (2) Każdy winien jest uszanować godność innego człowieka.

Artykuł 7a (Ochrona pokojowego współżycia)

Kraj związkowy chroni pokojowe współżycie ludzi i przeciwstawia się rozpowszechnianiu ideologii rasistowskiej i ksenofobicznej.

Artykuł 8 (Prawo do życia)

- (1) Każdy ma prawo do życia, nietykalności osobistej i poszanowania swej godności w chwili śmierci. W prawo do życia i nietykalności ingerować wolno wyłącznie na podstawie ustawy.
- (2) Ochronę życia poczętego należy zapewnić w szczególności poprzez wszechstronne uświadamianie, bezpłatne poradnictwo i pomoc społeczną.
- (3) Nikt nie może być traktowany w sposób okrutny, nieludzki lub poniżający albo poddany takiej karze, ani też bez swej dobrowolnej i wyraźnej zgody zostać poddany eksperymentom medycznym lub naukowym.

Artykuł 9 (Wolność osobista)

- (1) Wolność osobista jest nienaruszalna. Może ona zostać ograniczona jedynie na podstawie ustawy i tylko z zachowaniem form w niej przewidzianych.
- (2) O dopuszczalności i czasie trwania pozbawienia wolności orzeka wyłącznie sędzia. Przed każdą decyzją sędziego o zarządzeniu lub kontynuowaniu pozbawienia wolności należy osobie, której ona dotyczy, zapewnić możliwość skorzystania z pomocy doradcy prawnego własnego wyboru. Ponadto należy niezwłocznie powiadomić osobę zaufania zatrzymanego; w przypadku młodocianych osoby posiadające w stosunku do nich prawa wychowawcze mają prawo do uczestnictwa w postępowaniu.
- (3) W przypadku pozbawienia wolności na podstawie innej niż orzeczenie sędziego należy niezwłocznie, jednakże nie później niż w przeciągu dwudziestu czterech godzin, zapewnić wysłuchanie zatrzymanego przez

sędzięgo oraz najpóźniej do końca dnia, który upływa po dniu zatrzymania, uzyskać w tej mierze orzeczenie sędzięgo.

(4) Nad osobami zatrzymanymi nie wolno znęcać się fizycznie, ani psychicznie ani też poddawać ich jakimkolwiek szykanom.

Artykuł 10 (Swobodny rozwój osobowości)

Każdy ma prawo do swobodnego rozwoju swej osobowości, jeżeli nie narusza tym praw innych osób oraz przepisów Konstytucji i pozostających w zgodności z nią ustaw.

Artykuł 11 (Ochrona danych)

(1) Każdy ma prawo do samodzielnego decydowania o ujawnieniu i wykorzystaniu swoich osobistych danych, do informacji o przechowywaniu tych danych oraz do wglądu w akta i inne dokumenty urzędowe, jeżeli dotyczą one jego osoby i nie stoi to w sprzeczności z prawami osób trzecich. Dane osobowe mogą być pozyskiwane, przechowywane, przetwarzane, przekazywane dalej lub wykorzystywane w inny sposób tylko za dobrowolną i wyraźną zgodą osoby, która jest ich uprawnionym dysponentem.

(2) Ograniczenie tych praw dopuszczalne jest jedynie drogą ustawy, jeżeli wymaga tego ważny interes ogółu, względnie na podstawie ustawy w nałożonych przez nią ramach i do określonych w tej ustawie potrzeb. O każdym pobraniu osobistych danych należy powiadomić osobę uprawnioną do dysponowania tymi danymi, o ile dopuszcza to cel, w jakim pozyskiwane są dane.

(3) Urząd Ochrony Konstytucji Kraju Związkowego, powołany na podstawie przepisów federalnych, podlega szczególnej kontroli parlamentarnej. Urząd ten nie posiada kompetencji policyjnych. Nie wolno mu także w drodze pomocy urzędowej zwracać się do Policji o podjęcie działań, do których sam nie jest uprawniony.

Artykuł 12 (Równość)

(1) Wszyscy ludzie są równi wobec prawa. Władzy publicznej zakazuje się wszelkiej samowoli i sprzecznego z przyjętymi zasadami nierównego traktowania.

(2) Nikt nie może być uprzywilejowany lub dyskryminowany ze względu na swe pochodzenie, narodowość, język, płeć, orientację seksualną, pochodzenie

społeczne lub pozycję społeczną, upośledzenie, przekonania religijne, światopoglądowe lub polityczne albo też z powodów rasistowskich.

(3) Kobiety i mężczyźni mają równe prawa. Kraj Związkowy jest zobowiązany podejmować skuteczne działania w celu zapewnienia równej pozycji kobiet i mężczyzn w pracy zawodowej, życiu publicznym, oświacie i edukacji, rodzinie, a także w zakresie zabezpieczenia socjalnego.

(4) Kraj Związkowy, gminy oraz związki gmin zobowiązane są dbać o równowartościowe warunki życia osób niepełnosprawnych i ogółu mieszkańców.

Artykuł 13 (Wolność sumienia, wiary i wyznania)

(1) Wolność sumienia i wiary oraz wolność przekonań religijnych lub światopoglądowych są nienaruszalne; zapewnia się ich niezakłócone praktykowanie.

(2) Nikt nie jest zobowiązany do wyjawiania swych przekonań religijnych lub światopoglądowych. Organy władz mają prawo pytać o przynależność do wspólnoty religijnej tylko w takim zakresie, w jakim ma to wpływ na prawa i obowiązki.

(3) Nikt nie może być zmuszany do uczestnictwa w czynnościach religijnych lub o charakterze światopoglądowym, ani też do postugiwania się religijną formułą przysięgi.

(4) Jeżeli obywatel nie jest w stanie wypełniać obowiązków obywatelskich, ponieważ są one sprzeczne z jego sumieniem, to Kraj Związkowy winien w ramach swych możliwości umożliwić mu spełnienie innego, obciążającego go w równym stopniu obowiązku. Powyższe nie rozciąga się na podatki i opłaty publiczne.

Artykuł 14 (Niedziele i święta)

(1) Kraj Związkowy chroni niedziele i uznane przez państwo święta jako dni wolne od pracy.

(2) Należy poszanować tradycje związane z niedzielami i świętami.

(3) Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

Artykuł 15 (Nienaruszalność mieszkania)

(1) Mieszkanie jest nienaruszalne.

(2) Przeszukania mogą być zarządzane wyłącznie przez sędziego lub na podstawie orzeczenia sędziowskiego, zaś w przypadku istnienia ryzyka z powodu zwłoki również przez inne przewidziane ustawami organy; przeszukania mogą być dokonywane wyłącznie w sposób określony w ustawach.

(3) Ingerencje w te prawa lub ich ograniczanie dopuszczalne są tylko dla zażegnania zagrożenia powszechnego lub zagrożenia dla życia pojedynczych osób, na podstawie ustawy także w celu zapobieżenia bezpośredniemu zagrożeniu bezpieczeństwa i ładu publicznego, w szczególności w celu uporania się z krytycznym brakiem pomieszczeń, zwalczania zagrożeń epidemiologicznych lub dla zapewnienia ochrony zagrożonych dzieci i młodocianych.

Artykuł 16 (Tajemnica korespondencji, poczty i telekomunikacji)

(1) Tajemnica korespondencji oraz tajemnica poczty i telekomunikacji jest nienaruszalna.

(2) Ingerencje w te prawa dopuszczalne są jedynie na podstawie ustawy, która może przewidywać kontrolę parlamentarną oraz musi przewidzieć co najmniej późniejszą kontrolę przez sędziego.

Artykuł 17 (Swoboda wyboru miejsca zamieszkania i pobytu)

(1) Wszyscy ludzie mają prawo do swobodnego wyboru miejsca zamieszkania i pobytu.

(2) Prawo do przebywania i zamieszkania w dowolnym miejscu może być ograniczone tylko ustawą lub na podstawie ustawy.

Artykuł 18 (Prawo do azylu, zakaz ekstradycji i wydalenia)

(1) Osoby prześladowane z powodów politycznych korzystają z prawa do azylu.

(2) Cudzoziemcy nie mogą być poddani ekstradycji ani wydaleniu do kraju, w którym grozi im kara śmierci lub tortury.

Artykuł 19 (Wolność słowa i środków przekazu)

- (1) Każdy ma prawo do nieskrępowanego rozpowszechniania informacji i poglądów w dowolnej formie, a także do zasięgnięcia informacji z powszechnie dostępnych lub innych prawnie dozwolonych źródeł. Ograniczenie tych praw w stosunkach służbowych i stosunkach pracy może nastąpić tylko na podstawie ustawy.
- (2) Gwarantuje się wolność prasy, radia, filmu i innych środków masowego przekazu. Ustawa powinna poprzez regulacje proceduralne zapewnić, aby w prasie i radiu wyrażała się różnorodność opinii obecnych w życiu społecznym.
- (3) Dopuszcza się ustawowe ograniczenia w celu ochrony dzieci i młodocianych oraz czci i innych ważnych dóbr prawnych. Zabrania się propagandy wojennej oraz naruszającej godność publicznej dyskryminacji.
- (4) Zadaniem radia i telewizji jest współkształtowanie opinii publicznej poprzez zróżnicowaną ofertę programową. Obok rozgłośni publicznych należy na podstawie ustawy dopuścić działalność nadawców prywatnych. Należy przy tym zagwarantować możliwie dużą różnorodność opinii.
- (5) Nie wolno utrudniać zgodnego z prawem wykonywania zawodu dziennikarza poprzez nałożenie obowiązku składania zeznań, konfiskatę lub przeszukiwanie.
- (6) Cenzury nie stosuje się.

Artykuł 20 (Wolność zrzeszania się)

- (1) Wszyscy ludzie mają prawo do zakładania partii, związków, zrzeszeń, stowarzyszeń i innych organizacji oraz do wstępowania do nich. Wszystkie organizacje mają prawo do swobodnego i samodzielnego określania swych wewnętrznych struktur.
- (2) Organizacje, które ze względu na swój cel lub działalność naruszają Konstytucję lub ustawy karne lub też wymierzone są przeciwko porozumieniu między narodami, winny być na podstawie ustawy poddane ograniczeniom lub zakazane.
- (3) Wewnętrzny ustrój partii i ruchów obywatelskich, których działalność nakierowana jest na zadania publiczne i które wywierają wpływ na opinię publiczną, musi być zgodny z zasadami demokratycznymi. Należy zagwarantować ich wolność do współkształtowania woli politycznej.

Rozdział 3: Prawa do kształtowania polityki

Artykuł 21 (Prawo do współkształtowania polityki)

(1) Gwarantuje się prawo do współkształtowania polityki.

(2) Każdy w miarę swych umiejętności, uzdolnień i fachowej wiedzy posiada jednakowe prawo dostępu do funkcji publicznych, o ile w zakresie wykonywania uprawnień z racji władzy państwowej przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Niedopuszczalne jest zwolnienie lub poddanie krokom dyscyplinarnym z powodu uczestnictwa w inicjatywach obywatelskich lub działalności w stowarzyszeniach, wspólnotach religijnych lub partiach.

(3) Wszyscy ludzie mają prawo zrzeszać się w inicjatywach obywatelskich lub stowarzyszeniach w celu oddziaływania na sprawy publiczne. Te zaś mają prawo do informowania przez wszelkie organa państwowe i komunalne oraz do wnoszenia swych życzeń i spraw do właściwych instytucji i organów przedstawicielskich. Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

(4) Każdy ma prawo, w zakresie przewidzianym ustawą, do wglądu do akt i innych urzędowych dokumentów urzędów oraz instytucji administracyjnych szczebla krajowego lub komunalnego, o ile nie stoi temu na przeszkodzie nadrzędny interes publiczny lub prywatny.

(5) Każdy, kogo prawnie chronionych interesów dotyczą podejmowane przedsięwzięcia publiczne lub prywatne, ma prawo do uczestnictwa w odnośnym postępowaniu. Prawo to przysługuje także związkom osób, których interesów ono dotyczy. Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

Artykuł 22 (Wybory i referenda)

(1) Każdy obywatel, który ukończył szesnasty rok życia, posiada czynne prawo wyborcze w wyborach do Parlamentu Krajowego i do organów przedstawicielskich samorządu terytorialnego; po ukończeniu osiemnastego roku życia każdemu obywatelowi przysługuje prawo kandydowania w wyborach do tych organów. Innym mieszkańcom należy zapewnić to prawo, kiedy tylko i na ile dopuszcza to Ustawa Zasadnicza.

(2) Każdy obywatel, który ukończył szesnasty rok życia, ma prawo do uczestnictwa w inicjatywach społecznych, społecznych inicjatywach ustawodawczych i plebiscytach, wnioskach wnoszonych przez mieszkańców, inicjatywach na rzecz przeprowadzenia referendum i w referendach. Innym mieszkańcom przysługuje prawo do uczestnictwa w inicjatywach społecznych i wnioskach wnoszonych przez mieszkańców. Prawo do uczestnictwa w

społecznych inicjatywach ustawodawczych i plebiscytach oraz w inicjatywach na rzecz przeprowadzenia referendum i w referendach należy im zapewnić kiedy tylko i na ile dopuszcza to Ustawa Zasadnicza.

(3) Wybory i referenda są powszechne, bezpośrednie, równe, wolne i tajne. Do udziału w wyborach uprawnione są partie, stowarzyszenia polityczne, komitety wyborcze oraz pojedynczy obywatele. Deputowani wybierani są według procedury łączącej wybór osób z zasadą wyborów proporcjonalnych. Kontrola prawidłowości wyborów i kontrola prawidłowości głosowań przysługuje organom przedstawicielskim właściwym dla danego obwodu wyborczego. W odniesieniu do kontroli prawidłowości głosowania w referendum, określonej w Artykule 116 ustęp 1, obowiązują odmienne regulacje, uzgodnione w zawartej z Berlinem jako krajem związkowym Umowie Państwowej w zakresie uregulowania trybu przeprowadzenia w krajach związkowych Berlin i Brandenburgia referendum na temat nowego podziału terytorialnego. Przyjęte rozstrzygnięcia podlegają ponownej weryfikacji przez sąd.

(4) Osobie ubiegającej się o wybór do organu przedstawicielskiego przysługuje zwolnienie z wykonywania obowiązków zawodowych w wymiarze niezbędnym do przygotowania swego udziału w wyborach. Nikomu nie wolno uniemożliwiać ubiegania się o mandat deputowanego, jego objęcia i wykonywania. Wypowiedzenie stosunku pracy lub zwolnienie z pracy jest dopuszczalne jedynie w przypadku zaistnienia przyczyn, uprawniających pracodawcę do zastosowania zwolnienia ze skutkiem natychmiastowym.

(5) Zasady szczegółowe reguluje ustawa. Ustawa może w szczególności przewidzieć, że prawa określone w ustępach od 1 do 4 przysługują jedynie osobie, będącej przez określony okres czasu obywatelem lub mieszkańcem obszaru, na którym odbywają się wybory lub referendum. Ustawa może również przewidzieć, że urzędnicy mianowani, osoby zatrudnione w służbie publicznej i sędziowie nie mogą być równocześnie członkami Parlamentu Krajowego lub komunalnych organów przedstawicielskich.

Artykuł 23 (Wolność zgromadzeń)

(1) Wszyscy ludzie mają prawo do pokojowego i niezbrojnego gromadzenia się bez potrzeby uprzedniego zgłoszenia lub uzyskania pozwolenia.

(2) Zgromadzenia i demonstracje na otwartej przestrzeni mogą zostać obwarowane obowiązkiem zgłoszenia, a w przypadku bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa publicznego mogą podlegać ograniczeniu,

rozwiązaniu lub zakazowi przy ścisłym przestrzeganiu zasady współmierności.

Artykuł 24 (Prawo składania petycji)

Każdy ma prawo do zwracania się pojedynczo lub zbiorowo z wnioskami, krytyką i skargami do Parlamentu Krajowego, organów samorządowych szczebla komunalnego i wszelkich innych instytucji państwowych lub komunalnych i winien otrzymać odpowiedź we współmiernym terminie.

Rozdział 4: Prawa Serbołużyczan/Wendów

Artykuł 25 (Prawa Serbołużyczan/Wendów)

(1) Zapewnia się prawo narodu Serbołużyczan/Wendów do ochrony, zachowania i kultywowania swej tożsamości narodowej oraz swojego historycznego obszaru zamieszkiwania. Kraj Związkowy, gminy oraz związki gmin wspierają realizację tego prawa, a w szczególności odrębności kulturowej oraz skutecznie współkształtujących politykę form aktywności narodu Serbołużyczan/Wendów.

(2) Kraj Związkowy działa na rzecz zapewnienia autonomii kulturowej Serbołużyczan/Wendów ponad granicami kraju związkowego.

(3) Serbołużyczanie/Wendowie mają prawo do zachowania i wspierania języka i kultury Serbołużyczan/Wendów w życiu publicznym oraz ich upowszechniania w szkołach i przedszkolach.

(4) Na obszarze zamieszkiwania Serbołużyczan/Wendów język serbołużycki/wendowski winien być uwzględniony w oficjalnym nazewnictwie i oznakowaniu. Flaga serbołużycka/wendowska ma kolory niebieski, czerwony i biały.

(5) Wykonywanie praw Serbołużyczan/Wendów reguluje ustawa. Winna ona zapewnić partycypację reprezentantów Serbołużyczan/Wendów w regulowaniu spraw dotyczących Serbołużyczan/Wendów, w szczególności w zakresie ustawodawstwa.

Rozdział 5: Małżeństwo, rodzina, wspólnoty życiowe i dzieci

Artykuł 26 (Małżeństwo, rodzina i wspólnoty życiowe)

- (1) Małżeństwo i rodzina podlegają ochronie i pomocy społeczności. Szczególną ochroną otacza się matki, osoby samotnie wychowujące dzieci, rodziny wielodzietne oraz rodziny z osobami niepełnosprawnymi.
- (2) Uznaje się potrzebę ochrony innych, mających długotrwały charakter wspólnot życiowych.
- (3) Osoby doświadczające w małżeństwie, rodzinie lub innej wspólnocie życiowej przemocy psychicznej lub fizycznej mają prawo do uzyskania pomocy i ochrony ze strony społeczności.
- (4) Na równi ceni się pracę wykonywaną w gospodarstwie domowym, wychowywanie dzieci, pielęgnowanie w warunkach domowych osób potrzebujących pomocy oraz pracę zawodową.

Artykuł 27 (Ochrona i wychowanie dzieci i młodzieży)

- (1) Dzieci jako samodzielne osoby mają prawo do poszanowania swej godności.
- (2) Rodzice mają prawo i obowiązek wychowywania swych dzieci.
- (3) Dzieci korzystają w szczególny sposób z ochrony państwa i społeczeństwa. Każdy, kto wychowuje dzieci, ma prawo do stosownej pomocy ze strony państwa i względów społeczeństwa.
- (4) Dzieciom i młodzieży należy ustawą zapewnić status prawny, który poprzez uznanie rosnącej samodzielności czynić będzie zadość ich rozwijającej się zdolności rozumowania.
- (5) Dzieci i młodzież podlegają ochronie przed zanieдbaniem fizycznym i umyślowym oraz znęcaniem. W przypadku zagrożenia dobra dzieci lub młodzieży, zwłaszcza z winy osób powołanych do ich wychowania, obowiązkiem społeczności jest zapewnienie niezbędnej pomocy oraz podjęcie działań przewidzianych ustawą.
- (6) Kraj Związkowy, gminy oraz związki gmin wspierają placówki opieki dziennej nad dziećmi oraz placówki organizacji czasu wolnego młodzieży niezależnie od podmiotu, który je prowadzi.
- (7) Każde dziecko ma stosownie do ustawy prawo do wychowania, edukacji, opieki i zaopatrzenia w placówce opieki dziennej.
- (8) Praca dzieci jest zabroniona.

Rozdział 6: Oświata, nauka, sztuka i sport

Artykuł 28 (Zasady wychowania i edukacji)

Zadaniem wychowania i edukacji jest wspieranie rozwoju osobowości, samodzielnego myślenia i postępowania w duchu poszanowania godności, wiary i przekonań innych osób, poszanowania demokracji i wolności, woli zapewnienia sprawiedliwości społecznej, życia w pokoju oraz solidarnego współżycia kultur i narodów, a także w poczuciu odpowiedzialności za przyrodę i środowisko naturalne.

Artykuł 29 (Prawo do edukacji)

- (1) Każdy ma prawo do edukacji.
- (2) Kraj Związkowy jest zobowiązany tworzyć publiczne instytucje edukacyjne i wspierać systemy kształcenia zawodowego.
- (3) Każdy ma prawo do równego dostępu do publicznych instytucji edukacyjnych niezależnie od swej sytuacji materialnej i socjalnej oraz swych przekonań politycznych. Szczególnym wsparciem należy otoczyć osoby szczególnie uzdolnione, osoby znajdujące się w trudnej sytuacji socjalnej oraz osoby niepełnosprawne.

Artykuł 30 (Szkolnictwo)

- (1) Istnieje powszechny obowiązek szkolny.
- (2) Szkolnictwo podlega nadzorowi Kraju Związkowego. W kształtowaniu szkolnictwa współuczestniczą rodzice, nauczyciele i uczniowie oraz reprezentujące ich gremia i związki.
- (3) Szkolnictwo musi zapewniać otwartość, ciągłość nauczania oraz różnorodność ścieżek edukacji.
- (4) O przyjęciu do szkoły wyższego stopnia, obok takiego życzenia osób uprawnionych do wychowania, w miarodajnym stopniu decydują umiejętności, wyniki oraz uzdolnienia ucznia.
- (5) Kraj Związkowy oraz organa samorządu komunalnego mają obowiązek tworzenia i wspierania szkół. Szkoły te nie pobierają czesnego. Kwestia bezpłatnych pomocy naukowych i dydaktycznych winna być uregulowana ustawą.

(6) Prawo do zakładania szkół przez niezależne podmioty zagwarantowane jest na mocy Artykułu 7 ustęp 4 Ustawy Zasadniczej. Podmioty takie mają prawo do uzyskania dotacji publicznych.

Artykuł 31 (Wolność nauki)

- (1) Zagwarantowana jest wolność nauki, badań i dydaktyki.
- (2) Badania podlegają ograniczeniom ustawowym, jeżeli mogą one spowodować naruszenie godności człowieka lub zniszczenie naturalnych podstaw życia.
- (3) Swoboda dydaktyki nie zwalnia z obowiązku wierności Konstytucji.

Artykuł 32 (Szkolnictwo wyższe)

- (1) Wyższe uczelnie mają w ramach ustaw prawo do samorządu, w którym partycypują nauczający, inni pracownicy oraz studiujący.
- (2) Zapewnia się prawo do zakładania wyższych uczelni przez niezależne podmioty.
- (3) Dostęp do wyższych studiów jest otwarty dla każdego, kto posiada świadectwo dojrzałości. Należy ułatwiać zdobywanie świadectwa dojrzałości przez osoby czynne zawodowo oraz dostęp do wyższych studiów bez uzyskania świadectwa dojrzałości.
- (4) Kościoły mają prawo do zakładania i utrzymywania własnych placówek o charakterze wyższych uczelni, służących kształceniu duchownych. Dotyczy to także wspólnot religijnych. Obsady stanowisk kierowników katedr na wydziałach teologii uczelni państwowych dokonuje się w uzgodnieniu z Kościołami.
- (5) Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

Artykuł 33 (Dokształcanie)

- (1) Podnoszenie kwalifikacji zawodowych dorosłych winno być wspierane przez Kraj Związkowy, gminy oraz związki gmin. Zapewnia się prawo do tworzenia placówek dokształcających przez niezależne podmioty.
- (2) Każdy ma prawo do zwolnienia z wykonywania obowiązków pracowniczych w celu dokształcania zawodowego, kulturalnego lub politycznego. Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

Artykuł 34 (Sztuka i kultura)

(1) Sztuka jest niezależna. Wymaga ona wsparcia publicznego, w szczególności poprzez wspieranie artystów.

(2) Życie kulturalne w swej różnorodności oraz upowszechnianie dziedzictwa kulturowego korzystają ze wsparcia publicznego. Dzieła sztuki i pomniki kultury podlegają ochronie Kraju Związkowego, gmin oraz związków gmin.

(3) Kraj Związkowy, gminy oraz związki gmin wspierają udział w życiu kulturalnym i umożliwiają dostęp do dóbr kultury.

Artykuł 35 (Sport)

Sport jest zasługującą na wspomaganie częścią życia. Wsparcie na rzecz sportu, świadczone przez Kraj związkowy, gminy oraz związki gmin, uwzględnia wyważony i czyniący zadość potrzebom stosunek pomiędzy sportem masowym i sportem wyczynowym. Winno ono uwzględniać szczególnie potrzeby młodzieży szkolnej, studentów, seniorów i osób niepełnosprawnych.

Rozdział 7: Kościoły i wspólnoty wyznaniowe

Artykuł 36 (Status prawny)

(1) Kościoł państwowi nie istnieje.

(2) Kościoły i wspólnoty wyznaniowe regulują swoje sprawy i zarządzają nimi samodzielnie w granicach powszechnie obowiązującego prawa. Nadają one swoje urzędy bez udziału państwa lub podmiotów świeckich.

(3) Kraj Związkowy uznaje publiczną misję Kościołów i wspólnot wyznaniowych. Są one podmiotami prawa publicznego, o ile były nimi dotąd. Inne wspólnoty wyznaniowe otrzymują na wniosek takie same prawa, jeśli ich statut i liczba członków stanowią trwałą gwarancję, iż nie popadną w sprzeczność z zasadami i podstawowymi prawami obywatelskimi, zawartymi w Artykule 2 ustęp 1 niniejszej Konstytucji.

(4) Kościoły i wspólnoty wyznaniowe, o ile są podmiotami prawa publicznego, mogą pobierać od swoich członków podatki na podstawie państwowych list podatkowych.

(5) Stowarzyszenia powołane dla wspólnego kultywowania określonego światopoglądu traktowane są na równi ze wspólnotami wyznaniowymi.

Artykuł 37 (Prawo do własności i świadczenia państwa)

(1) Zapewnione jest prawo do własności i inne prawa Kościołów, wspólnot wyznaniowych i ich instytucji na ich majątku przeznaczonym do realizacji celów kultu, celów edukacyjnych i dobroczynnych.

(2) Świadczenia Kraju Związkowego i podmiotów samorządu komunalnego, przysługujące Kościołom i wspólnotom wyznaniowym z mocy ustawy, umów i innych tytułów prawnych, mogą być zmienione tylko drogą porozumienia. O ile takie porozumienie dotyczy Kraju Związkowego, wymaga ono potwierdzenia ustawą krajową.

Artykuł 38 (Duszpasterstwo)

W domach opieki, szpitalach, zakładach karnych i podobnych instytucjach publicznych, jak również w Policji należy w miarę istniejących potrzeb umożliwić Kościołom i wspólnotom wyznaniowym odbywanie nabożeństw, duszpasterstwo i inne czynności religijne. W zakresie tym zastosowanie znajduje Artykuł 13 ustęp 3.

Rozdział 8: Przyroda i środowisko naturalne

Artykuł 39 (Ochrona naturalnych podstaw życia)

(1) Ochrona przyrody, środowiska i ukształtowanego historycznie krajobrazu jako podstaw obecnego i przyszłego życia jest obowiązkiem Kraju Związkowego i wszystkich ludzi.

(2) Każdy ma prawo do ochrony swej nietykalności cielesnej przed obrażeniami i niemożliwymi do zaakceptowania zagrożeniami, będącymi skutkiem zmian naturalnych podstaw życia.

(3) Zwierzętom i roślinom należy okazywać poszanowanie jako istotom żywym. Należy zachować i chronić gatunki oraz przystosowane do ich potrzeb obszary życiowe.

(4) Polityka państwa w zakresie środowiska naturalnego winna oddziaływać na rzecz oszczędnego zużycia i ponownego wykorzystania surowców, jak również oszczędnego wykorzystania energii.

(5) Kraj związkowy, gminy, związki gmin i inne podmioty prawa publicznego mają obowiązek ochrony środowiska przed szkodami i obciążeniami oraz winny dbać o usunięcie względnie wyrównanie szkód w środowisku.

Przedsięwzięcia publiczne i prywatne wymagają wykazania ich nieszkodliwości dla środowiska zgodnie z przepisami ustawy. Prawo własności może ulec ograniczeniu, jeżeli korzystanie z niego powoduje w sposób sprzeczny z prawem ciężkie szkody lub zagrożenia dla środowiska.

(6) Utylizacja odpadów powstałych poza obszarem Kraju Związkowego jest, z uwzględnieniem szczególnej sytuacji Berlina, dopuszczalna tylko w wyjątkowych przypadkach i winna być wykluczona, jeżeli właściwości odpadów powodują szczególne zagrożenie dla zdrowia i środowiska. Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

(7) Kraj Związkowy, gminy oraz związki gmin są zobowiązane do gromadzenia i dokumentowania informacji o obecnych i oczekiwanych obciążeniach środowiska naturalnego. Na właścicielach i operatorach urządzeń i instalacji ciąży obowiązek wyjawienia odpowiednich informacji. Prawo dostępu do tych informacji przysługuje każdemu, o ile nie stoi temu na przeszkodzie nadrzędny interes publiczny lub prywatny. Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

(8) Powództwo zbiorowe, wnoszone w interesie powszechnym lub w interesie członków organizacji, jest dopuszczalne. Uznane organizacje ekologiczne mają prawo uczestnictwa w postępowaniach administracyjnych, które dotyczą naturalnych podstaw życia. Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

(9) Kraj Związkowy działa na rzecz tego, ażeby na jego terytorium nie projektowano, produkowano ani nie składowano broni jądrowej, biologicznej lub chemicznej.

Artykuł 40 (Ziemia i grunty)

(1) Użytkowanie ziemi i wód wiąże się ze szczególnym zobowiązaniem wobec interesów ogółu i przyszłych pokoleń. Obrót nimi może być ograniczony ustawą. Ziemia i grunty należące do Kraju Związkowego mogą być zbywane tylko zgodnie z przepisami ustawy. Ich wykorzystanie należy regulować priorytetowo poprzez stosunki dzierżawy i wieczystego użytkowania.

(2) Wydobywanie bogactw naturalnych wymaga zezwolenia ze strony państwa. Szczególną wagę należy przy tym nadać interesowi publicznemu, wyrażającemu się w użytkowaniu ziemi i gruntów w sposób zapewniający ich ochronę.

(3) Kraj Związkowy, gminy oraz związki gmin są zobowiązane utrzymać, a w razie potrzeby otworzyć dla ogółu swobodny dostęp do przyrody, a w szczególności do gór, lasów, jezior i rzek, przestrzegając przy tym zasad ochrony środowiska naturalnego.

(4) Należy wspierać tworzenie i utrzymanie parków narodowych, rezerwatów przyrody i krajobrazu. Pomniki przyrody znajdują się pod publiczną ochroną. Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

(5) Kraj Związkowy działa na rzecz nasilonego przywracania do użytkowania cywilnego nieruchomości gruntowych użytkowanych do celów wojskowych.

Rozdział 9: Własność, gospodarka, praca i bezpieczeństwo socjalne

Artykuł 41 (Prawo do własności i dziedziczenia)

(1) Zapewnia się prawo do własności i dziedziczenia. Ich treść i ograniczenia określają ustawy.

(2) Własność zobowiązuje. Korzystanie z niej winno zarazem służyć dobru ogółu.

(3) Kraj Związkowy wspiera szerokie rozproszenie własności, a w szczególności tworzenie majątku pracowników poprzez partycypację we własności środków produkcji.

(4) Wywłaszczenie dopuszczalne jest tylko w interesie powszechnym. Może ono nastąpić tylko w drodze lub na mocy ustawy, która reguluje rodzaj i wysokość odszkodowania. Odszkodowanie winno być określone na podstawie sprawiedliwego wyważenia interesów ogółu i strony zainteresowanej.

(5) Ziemia i grunty, bogactwa naturalne i środki produkcji mogą być w interesie powszechnym, w drodze ustawy, która reguluje rodzaj i wysokość odszkodowania, przekształcone we własność społeczną lub w inną formę własności. W zakresie odszkodowania obowiązuje odpowiednio przepis ustępu 4 zdanie 3.

Artykuł 42 (Gospodarka)

(1) Każdy ma prawo do swobodnego rozwijania własnej inicjatywy gospodarczej, o ile nie narusza przez to praw innych osób i nie uchybia Konstytucji i zgodnym z nią ustawom. Kraj Związkowy dąży do zapewnienia konkurencji i równości szans.

(2) Życie gospodarcze rozwija się zgodnie z zasadami ustrojowymi gospodarki rynkowej, sprawiedliwej społecznie i czyniącej zadość wymogom ochrony środowiska naturalnego. Nadużywanie siły gospodarczej jest niedopuszczalne i należy je uniemożliwić.

Artykuł 43 (Rolnictwo i leśnictwo)

(1) Użytkowanie gruntów przez rolnictwo i leśnictwo musi być ukierunkowane na wykorzystanie stosownie do miejscowych warunków, na zapewnienie stabilnej urodzajności i niepowodowanie szkodliwych skutków ekologicznych.

(2) Kraj Związkowy wspiera w szczególności wkład rolnictwa i leśnictwa na rzecz pielęgnowania ukształtowanego historycznie krajobrazu, zachowania obszarów wiejskich oraz ochrony środowiska naturalnego.

Artykuł 44 (Wsparcie strukturalne)

Kraj Związkowy zapewnia wsparcie strukturalne regionom, kierując się celem stworzenia i utrzymania równoważnych warunków życia i pracy we wszystkich częściach kraju.

Artykuł 45 (Bezpieczeństwo socjalne)

(1) Kraj Związkowy jest w ramach swoich sił zobowiązany zapewnić realizację prawa do bezpieczeństwa socjalnego na wypadek choroby, wypadku, inwalidztwa, niepełnosprawności, konieczności opieki oraz w wieku podeszłym. Zabezpieczenie socjalne winno umożliwić godne i samodzielne kształtowanie własnego życia.

(2) W trudnych sytuacjach, które nie pozwalają na zapewnienie godnego życia i nie mogą być usunięte własnym wysiłkiem i własnymi środkami, przysługuje prawo do pomocy społecznej.

(3) Państwo wspiera tworzenie i utrzymanie placówek w zakresie doradztwa, opieki i pielęgnacji dla osób w podeszłym wieku, na wypadek choroby, niepełnosprawności, inwalidztwa lub potrzeby zapewnienia opieki pielęgnacyjnej, jak również placówek tworzonych dla innych celów socjalnych i charytatywnych, niezależnie od rodzaju podmiotu je prowadzącego. W domach opieki pensjonariuszom przysługuje prawo współdecydowania.

Artykuł 46 (Pomoc w przypadkach zagrożeń)

Każdy człowiek zobowiązany jest w ramach wyznaczonych ustawą udzielić pomocy w razie wypadków, katastrof i wystąpienia szczególnych zagrożeń.

Artykuł 47 (Mieszkanie)

(1) Kraj Związkowy w miarę swych sił zobowiązany jest zadbać o urzeczywistnienie prawa do stosownego mieszkania, czyniąc to w szczególności poprzez wspieranie własności mieszkań, działania w zakresie społecznego budownictwa mieszkaniowego, ochronę najemców i dopłaty do czynszu.

(2) Eksmisja z mieszkania może zostać dokonana tylko wtedy, jeżeli zapewniony jest zastępczy lokal mieszkalny. Ważąc interesy należy w szczególnym stopniu uwzględnić znaczenie mieszkania dla prowadzenia godnego życia.

Artykuł 48 (Praca)

(1) Kraj Związkowy jest w miarę swych sił zobowiązany, ażeby prowadząc politykę pełnego zatrudnienia i wspierania pracy urzeczywistnić prawo do pracy, które obejmuje prawo każdego do zapewnienia sobie środków utrzymania poprzez wykonywanie swobodnie wybranej pracy.

(2) Zapewnia się nieodpłatne doradztwo zawodowe i pośrednictwo pracy. Jeżeli nie jest możliwe przedłożenie stosownej oferty pracy, przysługuje prawo do przekwalifikowania, doksztalcania zawodowego i uzyskania środków na utrzymanie.

(3) Pracownicy mają prawo do bezpiecznych, zdrowych i godnych warunków pracy. Mężczyznom i kobietom przysługuje jednakowe wynagrodzenia za równą pracę.

(4) Osobom uczącym się zawodu, kobietom w ciąży, osobom samotnie wychowującym dzieci, chorym, niepełnosprawnym oraz pracownikom w starszym wieku należy się szczególna ochrona przed wypowiedzeniem.

Artykuł 49 (Wolność wyboru zawodu)

(1) Każdy ma prawo do swobodnego wyboru i wykonywania zawodu. W swobodę tę ingerować wolno tylko w drodze lub na mocy ustawy.

(2) Publiczne i równe dla wszystkich obowiązki świadczenia pracy lub służby dopuszczalne są tylko w szczególnych, określonych ustawą celach.

Artykuł 50 (Współdecydowanie)

Zatrudnieni i ich związki zawodowe mają stosownie do ustaw prawo do współdecydowania w sprawach zakładów pracy, przedsiębiorstw i jednostek służbowych.

Artykuł 51 (Prawo zrzeszania się pracowników w związkach zawodowych i prawo do strajku)

(1) Prawo do tworzenia związków (koalicji) w celu zachowania i wspierania rozwoju warunków pracy i warunków ekonomicznych jest zapewnione dla każdego i dla wszystkich zawodów. Porozumienia, których celem jest ograniczenie lub uniemożliwienie korzystania z tego prawa, są nieważne, a podejmowane w tym kierunku działania są bezprawne.

(2) Prawo do zrzeszania się w związkach zawodowych obejmuje w szczególności zdolność zawierania układów zbiorowych pracy, które mogą zostać ogłoszone za powszechnie obowiązujące. Związki zawodowe mają stosownie do ustaw prawo dostępu do wszystkich zakładów pracy, przedsiębiorstw i jednostek służbowych. Prawo do strajku jest zapewnione.

Rozdział 10: Postępowanie sądowe i wykonanie kary

Artykuł 52 (Podstawowe prawa obywatelskie przed sądem)

(1) Sądy wyjątkowe są niedopuszczalne. Nikogo nie wolno pozbawić jego ustawowego sędziego.

(2) Sądy do specjalnych zakresów rzeczowych mogą być tworzone tylko ustawą.

(3) Przed sądem wszyscy ludzie są równi i mają prawo do wysłuchania przed sądem.

(4) Każdy ma prawo do uczciwego i sprawnego postępowania przed niezawisłym i bezstronnym sądem. Wyłączenie jawności może nastąpić tylko stosownie do ustawy.

(5) Nikogo nie wolno zmuszać do zeznawania przeciwko sobie samemu lub przeciwko określonym w ustawie osobom bliskim.

Artykuł 53 (Podstawowe prawa obywatelskie w postępowaniu karnym)

(1) Kara za popełniony czyn może być orzeczona tylko wtedy, jeżeli był on karalny zanim został popełniony.

(2) Każdy obwiniony lub oskarżony o czyn karalny winien być traktowany jako niewinny aż do skazania go prawomocnym wyrokiem.

(3) Nikt nie może na podstawie powszechnych ustaw karnych być wielokrotnie karany za ten sam czyn.

(4) Obwiniony może w każdej fazie postępowania skorzystać z pomocy obrońcy.

Artykuł 54 (Wykonanie kary)

(1) W trakcie wykonywania kary należy respektować godność człowieka; wykonywanie kary musi być nakierowane na przygotowanie więźnia do prowadzenia w przyszłości życia w poczuciu społecznej odpowiedzialności i wolnego od czynów karalnych.

(2) Zwolnionemu więźniowi przysługuje stosownie do ustaw prawo do pomocy w reintegracji.

3. Część główna: Organizacja państwa

Rozdział 1: Parlament Krajowy

Artykuł 55 (Parlament Krajowy)

(1) Parlament Krajowy jest wybieralnym przedstawicielstwem Narodu i miejscem podejmowania decyzji politycznych. Uchwala ustawy i budżet

kraju, kontroluje władzę wykonawczą, zajmuje się sprawami publicznymi, uczestniczy w podejmowaniu przez kraj decyzji w sprawach federalnych i europejskich oraz wykonuje inne zadania, do których jest uprawniony na mocy niniejszej Konstytucji.

(2) Opozycja jest istotnym składnikiem demokracji parlamentarnej. Ma ona prawo do równości szans.

Artykuł 56 (Niezawisłość mandatu deputowanych)

(1) Deputowani są przedstawicielami całego narodu, nie są związani nakazami i instrukcjami. Nikomu nie wolno zmuszać deputowanego do działań sprzecznych z jego sumieniem lub przekonaniami.

(2) Deputowani mają w szczególności prawo do zabierania głosu w Parlamencie Krajowym i jego komisjach, składania interpelacji i wniosków oraz do oddawania swego głosu podczas wyborów i głosowań. Na interpelacje skierowane do rządu winni uzyskać niezwłoczną odpowiedź, udzieloną według najlepszej wiedzy i w wyczerpujący sposób. Regulacje szczegółowe zawiera Regulamin.

(3) Deputowanym należy zapewnić wstęp do urzędów i instytucji Kraju Związkowego. Urzędy i instytucje zobowiązane są udzielić im na żądanie informacji, w tym także z plików danych, oraz udostępnić akta i wszelkie inne dokumenty urzędowe. Z żądaniem takim zwracają się oni do Rządu Krajowego lub, o ile jej to dotyczy, do Krajowej Izby Obrachunkowej. Udostępnienie informacji oraz przedłożenie akt i innych dokumentów urzędowych winno nastąpić niezwłocznie i w pełnym zakresie.

(4) Udzielenia informacji lub przedłożenia akt i innych dokumentów urzędowych odmówić można tylko wtedy, jeśli dochowania tajemnicy wymaga w konieczny sposób nadrzędny interes publiczny lub prywatny. Decyzję wraz z uzasadnieniem należy podać do wiadomości deputowanego.

Artykuł 57 (Indemnitet)

Deputowany nie może być w żadnym czasie ścigany sędownie lub dyscyplinarnie, ani też w inny sposób pociągnięty do odpowiedzialności poza Parlamentem Krajowym z powodu swego głosowania lub wystąpienia na forum Parlamentu Krajowego, jednej z jego komisji lub frakcji. Nie dotyczy to oszczerczego znieważenia.

Artykuł 58 (Immunitet)

Wszelkie czynności o charakterze ścigania karnego, wymierzone przeciwko osobie deputowanego, każde zastosowanie aresztu lub innego ograniczenia jego osobistej wolności, winny być na żądanie Parlamentu Krajowego wstrzymane, jeżeli wpływają one negatywnie na pracę parlamentarną Parlamentu Krajowego.

Artykuł 59 (Prawo odmowy złożenia zeznań)

Deputowani mają prawo odmowy złożenia zeznań na temat osób, które zawierzyły im jako deputowanym oraz na temat faktów, o których zyskali poufną wiedzę jako deputowani. W zakresie objętym prawem odmowy złożenia zeznań niedopuszczalne jest stosowanie środków przeszukania i konfiskaty. Prawo do odmowy złożenia zeznań nie wygasa wraz z zakończeniem sprawowania mandatu przez deputowanego.

Artykuł 60 (Rekompensata)

Członkowie Parlamentu Krajowego otrzymują rekompensatę odpowiadającą ponoszonej odpowiedzialności i zapewniającą ich niezawisłość. Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

Artykuł 61 (Postawienie deputowanego w stan oskarżenia)

(1) Deputowany, który z żądzy zysku nadużywa swojego wpływu lub swojej wiedzy, posiadanej jako deputowany, czyniąc to w sposób dotkliwie narażający powagę Parlamentu Krajowego, może być postawiony przed Sądem Konstytucyjnym.

(2) Wniosek o postawienie w stan oskarżenia musi być podpisany przez co najmniej jedną trzecią członków Parlamentu Krajowego i wymaga aprobaty dwóch trzecich członków Parlamentu Krajowego.

(3) Sąd Konstytucyjny może orzec utratę mandatu.

Artykuł 62 (Kadencja, rozpisanie wyborów)

(1) Parlament Krajowy wybierany jest z zastrzeżeniem poniższych postanowień na okres pięciu lat. Nowe wybory odbywają się najwcześniej

w pięćdziesiąt siedem i najpóźniej w sześćdziesiąt miesięcy od rozpoczęcia kadencji. Przewodniczący Parlamentu Krajowego wyznacza dzień wyborów w uzgodnieniu z Prezydium Parlamentu Krajowego.

(2) Parlament Krajowy może się rozwiązać uchwałą większości dwóch trzecich głosów swych członków.

(3) W przypadku rozwiązania Parlamentu Krajowego nowe wybory odbywają się w przeciągu siedemdziesięciu dni.

(4) Parlament Krajowy zbiera się najpóźniej trzydziestego dnia po swym wyborze. Z tą chwilą kończy się kadencja poprzedniego Parlamentu Krajowego.

Artykuł 63 (Kontrola prawidłowości wyborów)

(1) Kontrola prawidłowości wyborów jest zadaniem Parlamentu Krajowego. Decyduje on również o tym, czy deputowany utracił swój mandat w Parlamencie Krajowym.

(2) Na decyzję Parlamentu Krajowego wnieść można zażalenie do Sądu Konstytucyjnego.

(3) Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

Artykuł 64 (Posiedzenia)

(1) Przewodniczący Parlamentu Krajowego może zwołać Parlament Krajowy o każdej porze. Musi on zwołać Parlament Krajowy niezwłocznie, jeżeli zażąda tego co najmniej jedna piąta członków Parlamentu Krajowego lub Rząd Krajowy.

(2) Parlament Krajowy obraduje jawnie. Jawność można wykluczyć głosami dwóch trzecich obecnych deputowanych. Wniosek w tej sprawie rozpatrywany jest na niejawnym posiedzeniu. W razie wykluczenia jawności obrad należy przedstawić publiczne uzasadnienie.

(3) Zgodne z prawdą relacje z jawnych posiedzeń Parlamentu Krajowego i jego komisji wolne są od wszelkiej odpowiedzialności.

Artykuł 65 (Podejmowanie uchwał)

Parlament Krajowy podejmuje swe uchwały większością oddanych głosów, chyba że niniejsza Konstytucja stanowi inaczej. W przypadku wyborów, które przeprowadza Parlament Krajowy, mogą być dopuszczone wyjątki na podstawie ustawy lub Regulaminu Parlamentu Krajowego.

Artykuł 66 (Obowiązek obecności i prawo wstępu)

- (1) Jedna piąta obecnych członków Parlamentu Krajowego lub jedna trzecia członków komisji parlamentarnej może zażądać obecności każdego z członków Rządu Krajowego.
- (2) Członkowie Rządu Krajowego mają prawo wstępu na posiedzenia Parlamentu Krajowego i jego komisji. Członkowie rządu mają prawo zabierania głosu. Bliższe zasady ustala Regulamin.
- (3) Ustęp 2 nie obowiązuje w odniesieniu do komisji kontrolnych.

Artykuł 67 (Fracje parlamentarne)

- (1) Fracje parlamentarne składają się z członków Parlamentu Krajowego. Współuczestniczą one jako samodzielne i niezależne oraz wyposażone w prawa i obowiązki podmioty w pracach Parlamentu Krajowego i wspierają parlamentarny proces kształtowania woli politycznej. W tym zakresie mają prawo do stosownego wyposażenia. Utworzenie frakcji po ukonstytuowaniu się Parlamentu Krajowego wymaga jego zgody. Zasady szczegółowe reguluje ustawa.
- (2) Praktykowanie dyscypliny frakcyjnej jest niedopuszczalne.

Artykuł 68 (Regulamin)

Parlament Krajowy nadaje sobie Regulamin.

Artykuł 69 (Prezydium)

- (1) Parlament Krajowy na pierwszym posiedzeniu wybiera ze swego grona Prezydium składające się z przewodniczącego, dwóch wiceprzewodniczących i dalszych członków. Fracje są uprawnione do zaproponowania kandydata na przewodniczącego i wiceprzewodniczących w kolejności odpowiadającej ich sile. Każda frakcja ma prawo do reprezentacji w Prezydium.

(2) Przewodniczącego, wiceprzewodniczących oraz innych członków Prezydium można odwoływać z funkcji uchwałą Parlamentu Krajowego. Odwołanie jest ważne za zgodą dwóch trzecich członków Parlamentu Krajowego.

(3) Prawa i obowiązki Prezydium i jego członków reguluje Regulamin Parlamentu Krajowego.

(4) Przewodniczący reprezentuje Parlament Krajowy na zewnątrz. Mianuje i odwołuje on pracowników Parlamentu Krajowego. Sprawuje prawo gospodarza oraz posiada prerogatywy policyjne w gmachu Parlamentu Krajowego. Dokonanie przeszukania lub konfiskaty w pomieszczeniach Parlamentu Krajowego dopuszczalne jest tylko za zgodą Przewodniczącego Parlamentu Krajowego. Rozporządza on wpływami i wydatkami Parlamentu Krajowego stosownie do planu budżetowego.

Artykuł 70 (Komisje)

(1) Parlament Krajowy tworzy ze swego grona komisje.

(2) Ustalenia składu komisji oraz powierzenia przewodnictwa komisji dokonać należy zgodnie z zasadą wyborów proporcjonalnych. Każdej frakcji przysługuje prawo do nominowania co najmniej jednego ze swych członków do każdej komisji. Deputowani, którzy nie należą do żadnej frakcji, mają prawo do udziału w pracach jednej komisji z prawem głosu.

(3) Komisje działają w ramach zadań powierzonych im przez Parlament Krajowy. W ramach swego zakresu zadań mogą one zajmować się określoną sprawą z własnej inicjatywy oraz przedkładać rekomendacje Parlamentowi Krajowemu.

Artykuł 71 (Komisja petycyjna)

(1) Komisja petycyjna decyduje w sprawach podań złożonych do Parlamentu Krajowego, o ile nie są one przedmiotem decyzji samego Parlamentu Krajowego.

(2) Wszystkie urzędy i organa administracyjne Kraju Związkowego oraz szczebla komunalnego zobowiązane są na żądanie Komisji zapewnić jej o każdej porze dostęp oraz udostępnić informacje, w tym również z plików danych, a także akta i wszelkie inne dokumenty urzędowe. W sprawach dotyczących wymiaru sprawiedliwości sądy zobowiązane są jedynie do udzielenia pomocy informacyjnej.

(3) Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

Artykuł 72 (Komisje kontrolne)

(1) Parlament Krajowy ma prawo, a na wniosek jednej piątej swych członków posiada obowiązek powołania komisji kontrolnej. Zadanie kontrolne winno być określone uchwałą i nie może być zmienione wbrew woli wnioskodawców.

(2) W przypadku powołania każdej nowej komisji kontrolnej przewodnictwo komisji przechodzi z frakcji na frakcję w kolejności ich liczebności. Przewodniczący komisji nie mają prawa głosowaniach w komisji. Każda frakcja ma prawo być reprezentowana w komisji kontrolnej przez co najmniej jednego członka.

(3) Komisje kontrolne mają prawo do wnoszenia i badania dowodów. Są one do tego zobowiązane, jeżeli wniosek taki złoży jedna piąta członków komisji. Wnoszenie i badanie dowodów odbywa się zasadniczo na posiedzeniu jawnym. Wnoszenie i badanie dowodów jest niedopuszczalne, jeżeli nie mieści się ono w ramach zadania kontrolnego. Tajemnice korespondencji, pocztowa i telekomunikacyjna pozostają nienaruszone. Sądy i organy administracyjne są zobowiązane do udzielania pomocy prawnej i administracyjnej. Rząd krajowy, władze i organy administracyjne kraju oraz jednostki, instytucje i fundacje prawa publicznego, podlegające nadzorowi kraju, są zobowiązane do przedkładania akt żądanych przez komisję kontrolną, udzielania informacji, udzielania dostępu do urzędów, organów i instytucji oraz udzielania niezbędnych zezwoleń na składanie oświadczeń.

(4) Raporty komisji kontrolnych nie podlegają weryfikacji przez sądy. Wolą sądom jest uznanie stwierdzonego stanu faktycznego.

(5) Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

Artykuł 73 (Komisje doraźne)

Parlament Krajowy ma prawo powoływania komisji doraźnych. Każda frakcja uprawniona jest do nominowania co najmniej jednego ze swych członków do każdej komisji doraźnej. Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

Artykuł 74 (Krajowi Pełnomocnicy)

(1) W celu zagwarantowania podstawowego prawa obywateli do ochrony danych zgodnie z Artykułem 11, Parlament Krajowy wybiera bez debaty Krajowego Pełnomocnika ds. ochrony danych. Przed dokonaniem jego wyboru odbywa się wysłuchanie przed komisją określoną przez Parlament Krajowy. Pełnomocnika Krajowego mianuje Przewodniczący Parlamentu

Krajowego, który też sprawuje nad nim nadzór służbowy. Pełnomocnik Krajowy sprawuje swój urząd w sposób niezawisły i podlega tylko ustawie. Może on w każdej chwili zwrócić się do Parlamentu Krajowego. Wszystkie urzędy i organa administracyjne Kraju Związkowego i szczebla komunalnego są zobowiązane na żądanie przedłożyć mu lub wydać akta i wszelkie inne dokumenty urzędowe, udzielić informacji z plików danych oraz zapewnić dostęp do wszystkich pomieszczeń służbowych.

(2) Parlament Krajowy może wybrać dalszych pełnomocników. W tym zakresie obowiązuje odpowiednio Ustęp 1 zdanie 3, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

(3) Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

Rozdział 2: Ustawodawstwo

Artykuł 75 (Inicjatywa ustawodawcza)

Projekty ustaw mogą być wnoszone w łonie Parlamentu Krajowego, przez Rząd Krajowy lub w drodze społecznej inicjatywy ustawodawczej.

Artykuł 76 (Inicjatywa społeczna)

(1) Wszyscy mieszkańcy mają prawo do przedkładania Parlamentowi Krajowemu, w ramach jego właściwości, określonych przedmiotów procesu kształtowania woli politycznej. Tego rodzaju inicjatywa społeczna może dotyczyć również projektów ustaw oraz wniosków o rozwiązanie Parlamentu Krajowego. Pod taką inicjatywą złożyć musi swe podpisy co najmniej dwadzieścia tysięcy mieszkańców, zaś w przypadku wniosków o rozwiązanie Parlamentu Krajowego co najmniej sto pięćdziesiąt tysięcy uprawnionych do głosowania. Ich przedstawicielom przysługuje prawo do wysłuchania.

(2) Nie są dopuszczalne inicjatywy, których przedmiotem jest budżet kraju związkowego, uposażenia służbowe i pobory emerytalne, podatki oraz decyzje personalne.

Artykuł 77 (Społeczna inicjatywa ustawodawcza)

(1) Jeżeli Parlament Krajowy w przeciągu czterech miesięcy nie zaaprobuje wniosku o rozwiązanie Parlamentu Krajowego lub innego projektu, wniesionego w trybie Artykułu 76, wówczas na żądanie przedstawicieli odnośnej inicjatywy do skutku dochodzi społeczna inicjatywa ustawodawcza.

(2) Jeżeli Rząd Krajowy lub jedna trzecia członków Parlamentu Krajowego uzna społeczną inicjatywę ustawodawczą za niedopuszczalną, to zobowiązani są wystąpić do Sądu Konstytucyjnego.

(3) Społeczna inicjatywa ustawodawcza jest prawnie skuteczna, jeżeli w przeciągu sześciu miesięcy uzyskała poparcie co najmniej osiemdziesięciu tysięcy uprawnionych do głosowania. Wniosek o rozwiązanie Parlamentu Krajowego wymaga poparcia co najmniej dwustu tysięcy uprawnionych do głosowania.

Artykuł 78 (Referendum)

(1) Jeżeli Parlament Krajowy w przeciągu trzech miesięcy nie zaaprobuje społecznej inicjatywy ustawodawczej, wówczas w przeciągu następujących czterech miesięcy należy przeprowadzić referendum. Okres między obwieszczeniem ustalonego wyniku społecznej inicjatywy ustawodawczej a referendument, może być przedłużony przez Prezydium Parlamentu Krajowego do dziesięciu miesięcy, jeżeli pozwala to na przeprowadzenie referendum wspólnie z wyborami ogólnokrajowymi lub innym referendument. Parlament Krajowy może poddać pod głosowanie konkurencyjny projekt ustawy bądź też inny projekt, wniesiony zgodnie z Artykułem 76. Przewodniczący Parlamentu Krajowego winien w stosownej formie opublikować projekty ustaw lub inne poddane pod głosowanie projekty wraz z objaśnieniami.

(2) Projekt ustawy lub inny projekt wniesiony zgodnie z Artykułem 76 uważa się za przyjęty w referendument, jeżeli zaaprobowany został przez większość osób, które głosowały, jednakże przez co najmniej jedną czwartą ogółu uprawnionych do głosowania.

(3) W przypadku zmian w Konstytucji oraz wniosków o rozwiązanie Parlamentu Krajowego za zmianą Konstytucji oraz wnioskiem o rozwiązanie Parlamentu Krajowego muszą zagłosować dwie trzecie osób, które głosowały, jednakże co najmniej połowa ogółu uprawnionych do głosowania. Liczone są tylko ważne głosy za i przeciw.

Artykuł 79 (Zmiany Konstytucji)

Konstytucja może być zmieniona tylko w drodze ustawy, która w sposób jednoznaczny zmienia lub uzupełnia brzmienie Konstytucji. W tym celu wymagana jest zgoda większości dwóch trzecich członków Parlamentu lub wyrażona w referendument zgodnie z Artykułem 78 ustęp 3.

Artykuł 80 (Rozporządzenia z mocą ustawy)

Upoważnienie do wydania rozporządzenia z mocą ustawy może być udzielone tylko poprzez ustawę. Ustawa musi określać treść, cel i zakres udzielonego upoważnienia. W rozporządzeniu należy podać podstawę prawną. Jeżeli ustawa przewiduje, że upoważnienie może być przeniesione dalej, to do przeniesienia tego upoważnienia wymagane jest wydanie rozporządzenia z mocą ustawy.

Artykuł 81 (Ogłaszanie, wejście w życie)

(1) Przewodniczący Parlamentu Krajowego niezwłocznie dokonuje sporządzenia ustaw uchwalonych przez Parlament Krajowy lub przyjętych w drodze referendum i ogłasza je w Dzienniku Ustaw i Rozporządzeń Kraju Związkowego Brandenburgia.

(2) Rozporządzenia z mocą ustawy są sporządzane i ogłaszane w Dzienniku Ustaw i Rozporządzeń Kraju Związkowego Brandenburgia przez podmioty, które je wydają, z zastrzeżeniem innych przepisów ustawowych.

(3) Każda ustawa i każde rozporządzenie z mocą ustawy winny określać dzień wejścia w życie. W przypadku braku takiego postanowienia wchodzi one w życie w czternastym dniu liczonym od upływu dnia, w którym wydany został Dziennik Ustaw.

(4) Zgodnie z przepisem ustawy, sporządzenia ustaw i rozporządzeń z mocą ustawy oraz ich ogłoszenia można dokonać w formie elektronicznej.

3. Rozdział: Rząd Krajowy

Artykuł 82 (Skład)

Rząd Kraju Związkowego Brandenburgia tworzą premier i ministrowie Rządu Krajowego.

Artykuł 83 (Wybór premiera)

(1) Parlament Krajowy wybiera premiera większością głosów swoich członków, bez debaty w głosowaniu tajnym. Prawo zaproponowania kandydata posiada każdy deputowany.

(2) Jeżeli w pierwszym głosowaniu żaden z zaproponowanych kandydatów nie otrzyma większości głosów, wówczas zarządza się drugą turę głosowania. Jeżeli również w tej turze głosowania nie zostanie wyłoniony zwycięzca, wówczas wybrany zostaje kandydat, który w kolejnej turze głosowania uzyskał najwięcej głosów.

(3) Jeżeli wybór premiera nie dojdzie do skutku w przeciągu trzech miesięcy od dnia ukonstytuowania się Parlamentu Krajowego, to Parlament Krajowy uważa się za rozwiązany.

Artykuł 84 (Mianowanie i odwoływanie ministrów)

Premier mianuje i odwołuje ministrów.

Artykuł 85 (Upływ okresu sprawowania urzędu)

(1) Okres sprawowania urzędu premiera upływa z chwilą zgromadzenia się nowo wybranego Parlamentu Krajowego, okres sprawowania urzędu ministrów upływa także w każdym innym wypadku zakończenia sprawowania urzędu przez premiera. Premier i ministrowie mogą o każdym czasie zadeklarować swe ustąpienie.

(2) Premier, a na jego wniosek także ministrowie, zobowiązani są sprawować swe urzędy do chwili rozpoczęcia urzędowania przez swych następców.

Artykuł 86 (Konstruktywne wotum nieufności)

(1) Parlament Krajowy może wyrazić premierowi wotum nieufności tylko w ten sposób, że głosami większości swych członków dokona wyboru jego następcy.

(2) Pomiędzy debatą w Parlamencie Krajowym nad takim wnioskiem, a dokonaniem wyboru musi upłynąć co najmniej czterdzieści osiem godzin, jednakże nie więcej niż siedem dni.

Artykuł 87 (Wotum zaufania)

Jeżeli wniosek premiera do Parlamentu Krajowego o wyrażenie mu wotum zaufania nie uzyska poparcia większości członków Parlamentu Krajowego, wówczas Parlament Krajowy może rozwiązać się w przeciągu dwudziestu dni, jeśli do tego terminu nie wybierze nowego premiera głosami większości swych

członków. Jeżeli Parlament Krajowy nie skorzysta z tych uprawnień, wówczas premier ma prawo rozwiązać Parlament Krajowy w przeciągu następujących dwudziestu dni.

Artykuł 88 (Przysięga)

Premier i ministrowie Rządu Krajowego składają przed objęciem urzędu następującą przysięgę przed Parlamentem Krajowym:

“Przysięgam, że wszystkie swoje siły poświęcę dla dobra ludzi Kraju Związkowego Brandenburgia, będę pomnażać ich pożytki, chronić ich od szkód, sprawować powierzony mi urząd bezstronnie, według mej najlepszej wiedzy i umiejętności, przestrzegać i bronić Konstytucji i prawa, sumiennie wypełniać moje obowiązki i każdego traktować sprawiedliwie.”

Przysięga może być składana również z zapewnieniem odwołującym się do religii.

Artykuł 89 (Kształtowanie woli politycznej)

Premier określa wytyczne do polityki rządu i ponosi za nie odpowiedzialność przed Parlamentem Krajowym. W ramach tych wytycznych każdy minister samodzielnie kieruje powierzonym mu resortem i ponosi odpowiedzialność wobec Parlamentu Krajowego.

Artykuł 90 (Przewodniczenie, podejmowanie uchwał, kierowanie pracami)

(1) Premier przewodniczy Rządowi Krajowemu. Rząd podejmuje uchwały większością głosów. W przypadku równości głosów decyduje głos premiera.

(2) Premier kieruje pracami Rządu Krajowego zgodnie z uchwalonym przez Rząd Krajowy regulaminem.

Artykuł 91 (Upoważnienie do reprezentowania, zawieranie umów)

(1) Premier reprezentuje Kraj Związkowy na zewnątrz. Może on delegować to upoważnienie na innego członka Rządu Krajowego lub na jednostki niższego szczebla.

(2) Umowy państwowe, w tym w szczególności umowy dotyczące przedmiotów działalności ustawodawczej lub wymagające poniesienia

nakładów, na które nie przewidziano środków budżetowych, wymagają aprobaty Parlamentu Krajowego.

Artykuł 92 (Prawo łaski)

Premier, działając w imieniu Kraju Związkowego, korzysta w indywidualnych wypadkach z prawa łaski. Premier może delegować to upoważnienie.

Artykuł 93 (Urzędnicy mianowani)

Rząd Krajowy mianuje i odwołuje urzędników mianowanych szczebla Kraju Związkowego. Rząd może delegować to upoważnienie.

Artykuł 94 (Obowiązek informacyjny Rządu)

Rząd Krajowy jest zobowiązany odpowiednio wcześniej i w pełni informować Parlament Krajowy i jego komisje o przygotowywanych ustawach i rozporządzeniach, zasadniczych zagadnieniach gospodarki przestrzennej oraz o planowanych lokalizacjach i realizacji wielkich przedsięwzięć. To samo obowiązuje w zakresie współdziałania na forum Rady Federalnej oraz współpracy ze szczeblem federalnym, krajami związkowymi, innymi państwami oraz Unią Europejską, na ile dotyczy ona przedmiotów o zasadniczym znaczeniu. Artykuł 56 ustęp 4 obowiązuje odpowiednio.

Artykuł 95 (Zakaz łączenia funkcji)

Premier i ministrowie nie mogą sprawować innych związanych z wynagrodzeniem urzędów publicznych, prowadzić działalności gospodarczej ani wykonywać zawodu. Członek Rządu nie może uczestniczyć w przedsiębiorstwie nakierowanym na działalność gospodarczą, ani też należeć do organu takiego przedsiębiorstwa. O wyjątkach od tej zasady rozstrzyga Parlament Krajowy.

Rozdział 4: Administracja

Artykuł 96 (Organizacja administracji)

- (1) Organizację administracji państwowej Kraju Związkowego oraz regulację właściwości określa się drogą ustawy lub na podstawie ustawy. Zadania, które mogą być w sposób niezawodny i celowy wykonywane przez organy władz administracyjnych niższego szczebla, winny być im powierzone.
- (2) Tworzenie urzędów państwowych jest zadaniem Rządu Krajowego. Rząd Krajowy może to upoważnienie delegować.
- (3) Zadania administracji wykonują urzędnicy mianowani oraz pracownicy umysłowi administracji, którzy pracują w sposób niezależny od partii politycznych i są zobowiązani przestrzegać Konstytucji i ustaw. Urzędnicy mianowani składają przysięgę służbową. Pracownicy umysłowi administracji składają ślubowanie.

Artykuł 97 (Samorząd terytorialny szczebla komunalnego)

- (1) Gminom oraz związkom gmin przysługują prawa samorządowe. Kraj związkowy ma prawo sprawować jedynie nadzór prawny nad gminami i związkami gmin.
- (2) Gminy oraz związki gmin wypełniają na swoim terenie wszystkie zadania właściwe społeczności lokalnej, które niniejszą Konstytucją lub na mocy ustawy nie są zastrzeżone dla innych instytucji.
- (3) Kraj Związkowy może ustawą lub na podstawie ustawy zobowiązać gminy oraz związki gmin do wykonywania zadań Kraju Związkowego, zastrzegając sobie prawo do udzielania poleceń zgodnie z przepisami ustawowymi. Jeżeli gminy oraz związki gmin ustawą lub na podstawie ustawy zostaną zobowiązane do wykonywania nowych zadań publicznych, przyjąć należy zarazem regulacje w zakresie pokrycia kosztów. Jeżeli zadania te prowadzą do zwiększenia obciążeń gmin lub związków gmin, to należy w zamian stworzyć odpowiednią rekompensatę finansową.
- (4) Gminy oraz związki gmin, reprezentowane przez swe nadrzędne zrzeszenia komunalne, winny być odpowiednio wcześniej wysłuchane, zanim w formie ustawy lub rozporządzenia z mocą ustawy dokonane zostaną regulacje w kwestiach ogólnych, które ich bezpośrednio dotyczą.
- (5) Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

Artykuł 98 (Zmiany terytorialne)

(1) Obszar gmin oraz związków gmin może zostać zmieniony ze względu na dobro publiczne.

(2) Obszar gmin może zostać zmieniony poprzez porozumienie gmin za zgodą organu sprawującego nadzór prawny, drogą ustawy bądź też na podstawie ustawy. Likwidacja gminy wbrew jej woli wymaga ustawy. Przed zmianą obszaru gminy musi być wysłuchana ludność zamieszkująca tereny bezpośrednio dotknięte zmianami.

(3) Obszar związków gmin może zostać zmieniony ustawą lub na podstawie ustawy. Likwidacja powiatów ziemskich wymaga ustawy. Przed podjęciem decyzji należy wysłuchać opinii organu przedstawicielskiego związku gmin.

(4) Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

Artykuł 99 (Podatki gminne)

Gminy, w celu wykonywania swoich zadań, mają prawo do pozyskiwania stosownie do ustaw własnych źródeł podatków. Kraj Związkowy poprzez mechanizm kompensacji finansowej zapewnia gminom i związkom gmin możliwość wykonywania spoczywających na nich zadań. W ramach kompensacji finansowej gminy oraz związki gmin winny stosownie partycypować we wpływach podatkowych Kraju Związkowego.

Artykuł 100 (Samorządowa skarga konstytucyjna)

Gminy oraz związki gmin mogą wnieść skargę konstytucyjną z uzasadnieniem, że określona ustawa Kraju Związkowego narusza ich prawa samorządowe, zawarowane niniejszą Konstytucją.

Rozdział 5: Finanse

Artykuł 101 (Plan budżetowy)

(1) Kraj Związkowy, gospodarując swym budżetem w ramach wymogów, wynikających z potrzeby zapewnienia równowagi ogólnogospodarczej, winien dbać o ochronę naturalnych podstaw życiowych obecnych i przyszłych pokoleń.

(2) Wszystkie wpływy i wydatki Kraju Związkowego winny być ujęte w planie budżetowym. W przypadku jednostek będących własnością Kraju Związkowego oraz majątku odrębnego wykazuje się w nim jedynie środki udostępnione i zużyte na wykonanie zadań statutowych. Uzupełniający plan budżetowy może ograniczyć się do poszczególnych wpływów i wydatków. W planie budżetowym oraz uzupełniającym planie budżetowym należy zapewnić równowagę wpływów i wydatków.

(3) Plan budżetowy uchwalany jest przed rozpoczęciem pierwszego roku budżetowego w formie ustawy budżetowej na jeden rok budżetowy lub na większą liczbę lat budżetowych w podziale na poszczególne lata. W zakresie poszczególnych części budżetu można przyjąć regulację, że dotyczą one różnych okresów czasowych, wykazanych w rozbięciu na lata budżetowe.

Artykuł 102 (Upoważnienie na okres przejściowy)

Jeżeli przed upływem roku budżetowego nie zostanie uchwalony plan budżetowy na kolejny rok, wówczas do chwili jego wejścia w życie Rząd Krajowy jest upoważniony:

1. do dokonywania wszelkich wydatków, które są konieczne do,
 - a) utrzymania placówek i instytucji istniejących z mocy prawa oraz do wykonania wszelkich działań i przedsięwzięć, uchwalonych w formie ustawy,
 - b) wypełniania uzasadnionych prawnie zobowiązań Kraju Związkowego,
 - c) kontynuowania budów, zakupów oraz innych świadczeń, na które przyznano odpowiednie kwoty w planie budżetowym na rok poprzedni;
2. zaciągania na okresy trzymiesięczne kredytów do wysokości jednej czwartej sumy końcowej poprzedniego planu budżetowego, jeżeli wpływy z podatków i opłat oraz z innych źródeł nie pokrywają wydatków wymienionych w punkcie 1.

Artykuł 103 (Zaciąganie kredytów)

(1) Budżet krajowy powinien być zasadniczo równoważony bez przychodów z kredytów.

(2) W celu uwzględnienia negatywnych tendencji koniunkturalnych, które odbiegają od normalnej sytuacji, można dokonać odstępstwa od zasady

określonej w ust. 1. W przypadku klęsk żywiołowych lub wyjątkowych sytuacji nadzwyczajnych, które pozostają poza kontrolą państwa i które poważnie wpływają na jego sytuację finansową, Parlament Krajowy może podjąć uchwałę o odstępstwie od zasady, o której mowa w ust. 1. Uchwała, o której mowa w zdaniu 2, musi zawierać harmonogram spłat.

(3) Udzielanie poręczeń, gwarancji i innych rękojmi, które mogą prowadzić do wydatków w następnych latach budżetowych, wymaga określonego kwotowo upoważnienia ustawowego. To samo dotyczy zaciągania kredytów, na które udzielono zezwolenia na mocy wyjątku dopuszczonego przez ust. 1. W przypadku zaciągnięcia kredytu zgodnie z ust. 2 zdanie 1, w wyniku wykonania budżetu może zostać przewidziane odstępstwo od ustawowo określonej kwoty.

(4) Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

Artykuł 104 (Pokrycie wydatków)

Uchwały Parlamentu Krajowego, które pociągają za sobą wydatki, muszą określać, w jaki sposób te wydatki zostaną pokryte.

Artykuł 105 (Przekroczenia budżetu)

Wydatki ponadplanowe oraz wydatki nieplanowane wymagają zgody ministra Finansów. Minister może jej udzielić tylko w przypadku nieprzewidzianej lub nieodzwonnej potrzeby. Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

Artykuł 106 (Sprawozdawczość finansowa i kontrola rachunkowa)

(1) Minister finansów przedkłada w następnym roku budżetowym Parlamentowi Krajowemu sprawozdanie na temat wykorzystania wszelkich wpływów i wydatków, jak również majątku i zadłużenia Kraju Związkowego w celu udzielenia absolutorium Rządowi Krajowemu.

(2) Krajowa Izba Obrachunkowa bada obrachunek budżetowy oraz prawidłowość i efektywność gospodarczą wykonania budżetu i gospodarowania. Wyniki badania przekazywane są Parlamentowi Krajowemu oraz Rządowi Krajowemu w formie dorocznego sprawozdania. Rząd przedstawia wobec niego swe stanowisko przed Parlamentem Krajowym. Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

Artykuł 107 (Krajowa Izba Obrachunkowa)

(1) Krajowa Izba Obrachunkowa jest samodzielnym, podporządkowanym jedynie ustawie urzędem najwyższego szczebla krajowego. Jej członkowie korzystają z niezawisłości równej sędziom.

(2) Członkowie Krajowej Izby Obrachunkowej wybierani są bez debaty przez Parlament Krajowy większością głosów jego członków. Przed ich wyborem odbywa się wysłuchanie przed komisją określoną przez Parlament Krajowy. Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

6. Rozdział: Wymiar sprawiedliwości

Artykuł 108 (Orzekanie prawa)

(1) Sędziowie są niezawisli i podlegają jedynie prawu i ustawie.

(2) Do orzekania prawa należy w charakterze sędziów niezawodowych włączyć kobiety i mężczyzn spośród społeczeństwa stosownie do przepisów ustawowych.

Artykuł 109 (Powoływanie sędziów)

(1) O powołaniu na urząd sędziego rozstrzyga właściwy minister wspólnie z komisją ustanowioną do wyboru sędziów. Komisja składa się co najmniej w dwóch trzecich z deputowanych. Muszą być w niej reprezentowane wszystkie frakcje parlamentarne. Komisji przewodniczy właściwy minister bez prawa udziału w głosowaniach. Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

(2) Prezesów wyższych sądów krajowych wybiera na wniosek Rządu Krajowego komisja ustanowiona do wyboru sędziów.

(3) Sędziowie powołani lub wybrani w myśl przepisów ustępu 1 i 2 podlegają następnie nominacji przez Rząd Krajowy. Rząd może delegować to uprawnienie na właściwego członka Rządu Krajowego.

(4) W przypadku tworzenia przez Kraj Związkowy sądów wspólnych z innymi krajami związkowymi, w umowie państwowej mogą być określone odrębne regulacje.

Artykuł 110 (Sędziowie niezawodowi)

(1) Sędziowie niezawodowi nie mogą z racji swej działalności doznawać żadnego uszczerbku. Podczas trwania kadencji sędziowskiej wypowiedzenie umowy o pracę lub zwolnienie dopuszczalne jest tylko wtedy, jeżeli zaistnieją okoliczności uprawniające pracodawcę lub zwierzchnika służbowego do wypowiedzenia zatrudnienia ze skutkiem natychmiastowym.

(2) Sędziowie niezawodowi mogą w sądach wybierać swoje przedstawicielstwo, reprezentujące ich interesy. W ramach pełnienia swej funkcji sędziom niezawodowym przysługuje prawo do kształcania.

Artykuł 111 (Postawienie sędziego w stan oskarżenia)

Jeżeli sędzia w toku wykonywania swego urzędu lub poza urzędem naruszy podstawowe przepisy Ustawy Zasadniczej lub porządek konstytucyjny Kraju Związkowego, wówczas Federalny Trybunał Konstytucyjny na wniosek większości członków Parlamentu Krajowego może zarządzić większością dwóch trzecich głosów przeniesienie sędziego na inny urząd lub w stan spoczynku. W przypadku umyślnego naruszenia może być orzeczone zwolnienie.

Artykuł 112 (Sąd Konstytucyjny)

(1) Sąd Konstytucyjny Kraju Związkowego jest samodzielnym trybunałem Kraju Związkowego, niezawisłym od wszelkich innych organów konstytucyjnych.

(2) W skład Sądu Konstytucyjnego wchodzi jego prezes, wiceprezes oraz siedmiu dalszych sędziów Sądu Konstytucyjnego. Sąd Konstytucyjny składa się po jednej trzeciej z sędziów zawodowych, z członków posiadających kwalifikacje do sprawowania urzędu sędziowskiego lub dyplomowanych prawników oraz z członków, którzy nie muszą spełniać tych warunków.

(3) W drodze ustawy można zwiększyć liczbę sędziów do dwunastu oraz podzielić sąd na dwie izby orzekające.

(4) Sędziowie Sądu Konstytucyjnego wybierani są na kadencję dziesięcioletnią przez Parlament Krajowy bez debaty. Podczas wyborów należy dążyć do zapewnienia współmiernej reprezentacji sił politycznych Kraju Związkowego przy zgłaszaniu kandydatur. Ponowny wybór sędziego Sądu Konstytucyjnego jest wykluczony. Przed przeprowadzeniem wyborów odbywa się wysłuchanie przed komisją określoną przez Parlament Krajowy. Za wybranych uważa się

kandydatów, którzy w tajnym głosowaniu otrzymali głosy większości dwóch trzecich członków Parlamentu Krajowego.

(5) Sędzią Sądu Konstytucyjnego wybrana być może osoba, która ukończyła co najmniej trzydziesty piąty rok życia i posiada bierne prawo wyborcze do Parlamentu Federalnego (Deutscher Bundestag). Członkowie Sądu Konstytucyjnego nie mogą należeć do żadnego innego organu konstytucyjnego Federacji lub innego kraju związkowego.

(6) Zasady szczegółowe reguluje ustawa, która może również przewidzieć górną granicę wieku dla sędziów Sądu Konstytucyjnego.

Artykuł 113 (Właściwość Sądu Konstytucyjnego)

Sąd Konstytucyjny rozstrzyga:

1. w sprawach wykładni niniejszej Konstytucji w związku ze sporami dotyczącymi praw i obowiązków najwyższych organów Kraju Związkowego lub innych podmiotów, wyposażonych we własne prawa niniejszą Konstytucją oraz Regulaminem Parlamentu Krajowego lub Rządu Krajowego;
2. w przypadkach różnic w poglądach lub wątpliwości co do formalnej lub merytorycznej zgodności prawa krajowego z niniejszą Konstytucją, czyniąc to na wniosek Rządu Krajowego lub jednej piątej członków Parlamentu Krajowego;
3. o zgodności ustawy krajowej z niniejszą Konstytucją, jeżeli sąd odroczył postępowanie zgodnie z Artykułem 100 ustęp 1 Ustawy Zasadniczej;
4. o skargach konstytucyjnych (Artykuł 6 ustęp 2);
5. we wszystkich innych sprawach, powierzonych mu niniejszą Konstytucją lub na mocy ustawy.

Rozdział 7: Postanowienia przejściowe i końcowe

Artykuł 114 (Utworzenie Sądu Konstytucyjnego)

Sędziowie wybrani przy tworzeniu Sądu Konstytucyjnego, zostają wybrani na kadencję pięcioletnią. Możliwy jest ich jednorazowy ponowny wybór na okres dziesięciu lat.

Artykuł 115 (Zgromadzenie Konstytucyjne)

- (1) Niniejsza Konstytucja traci swoją ważność w przypadku uchwalenia nowej konstytucji przez Zgromadzenie Konstytucyjne większością dwóch trzecich głosów jego członków i zaaprobowania nowej konstytucji w referendum przez większość głosujących.
- (2) Obywatele mają prawo zażądać wyboru Zgromadzenia Konstytucyjnego, które opracuje nową konstytucję Kraju Związkowego. W tym celu pod odpowiednią inicjatywą musi złożyć podpisy dziesięć procent uprawnionych do głosowania.
- (3) O przeprowadzeniu wyborów do Zgromadzenia Konstytucyjnego decyduje referendum. Wybory przeprowadza się, jeżeli wyraziło na to zgodę dwie trzecie głosujących, nie mniej jednak niż połowa uprawnionych do głosowania.
- (4) Parlament Krajowy może większością głosów dwóch trzecich swoich członków ustawą zdecydować o wyborze Zgromadzenia Konstytucyjnego.
- (5) Zasady szczegółowe reguluje ustawa.

Artykuł 116 (Nowy podział obszaru Brandenburgii i Berlina)

- (1) Parlament Krajowy winien być odpowiednio wcześniej i w obszerny sposób włączony do prac nad sporządzeniem porozumienia krajów związkowych Brandenburgia i Berlin. Do ratyfikacji tego porozumienia wymagana jest zgoda dwóch trzecich członków Parlamentu Krajowego oraz aprobatą wyrażoną w referendum przeprowadzonym stosownie do porozumienia.
- (2) Porozumienie wymienione w ustępie 1 może przewidywać, że od chwili jego wejścia w życie do momentu utworzenia wspólnego kraju związkowego prerogatywy Parlamentu Krajowego oraz Rządu Krajowego przeniesione zostaną na wspólne gremia i komisje Krajów Związkowych Brandenburgia i Berlin.

Artykuł 117 (Wejście Konstytucji w życie)

Niniejsza Konstytucja wchodzi w życie w dzień po jej ogłoszeniu.

Zmiany Konstytucji

Nr. bież.	Ustawa podlegająca zmianie	Zmienione Artykuły	Rodzaj zmiany
1.	Ustawa o traktacie o nowym podziale terytorialnym, Artykuł 2 Data: 27.06.1995 r. Źródło: Dziennik Ustaw i Rozporządzeń I str. 150	Art. 22 ustęp 3 Art. 62 Art. 116	zmieniony zmieniony w nowym brzmieniu
2.	Ustawa o zmianie Konstytucji Kraju Związkowego Brandenburgia Data: 10.03.1997 r. Źródło: Dziennik Ustaw i Rozporządzeń I str. 4	Art. 22 ustęp 5	dodany
3.	Ustawa o zmianie Artykułu 112 ustęp 4 Konstytucji oraz ustawy o Sądzie Konstytucyjnym, Artykuł 1 Data: 24.06.1997 r. Źródło: Dziennik Ustaw i Rozporządzeń I str. 68	Art. 112 ustęp 4 zdanie 5	w nowym brzmieniu
4.	Ustawa o zmianie Konstytucji Kraju Związkowego Brandenburgia oraz ustawy o Sądzie Konstytucyjnym Brandenburgii, Artykuł 1 Data: 07.04.1999 r. Źródło: Dziennik Ustaw i Rozporządzeń I str. 98	Preambuła Art. 22 ustęp 2 Art. 62 ustęp 1 Art. 65 Art. 74 ustęp 1 Art. 77 ustęp 4 Art. 78 ustęp 1 Art. 81 ustęp 1 Art. 87 zdanie 1 Art. 94 zdanie 2 Art. 96 ustęp 1 Art. 97 ustęp 3 Art. 109 ustęp 3 Art. 112 ustęp 6 Art. 114 zdanie 2	zmieniony zmieniony zmieniony zmieniony wykreślony zmieniony zmieniony zmienione zmienione w nowym brzmieniu zmieniony zmieniony zmieniony
5.	Ustawa o zmianie Konstytucji Kraju Związkowego Brandenburgia Data: 16.06.2004 r. Źródło: Dziennik Ustaw i Rozporządzeń I str. 254	Art. 109 ustęp 4	dodany
6.	Ustawa o zmianie Konstytucji Kraju Związkowego Brandenburgia Data: 07.07.2009 r. Źródło: Dziennik Ustaw i Rozporządzeń I str. 191	Art. 81 ustęp 4	dodany

Nr. bież.	Ustawa podlegająca zmianie	Zmienione Artykuły	Rodzaj zmiany
7.	Ustawa o zmianie Konstytucji Kraju Związkowego Brandenburgia Data: 19.12.2011 Źródło: Dziennik Ustaw i Rozporządzeń I nr. 30	Art. 22 ustęp 1 zdanie 1 Art. 22 ustęp 2 Art. 77 ustęp 3 zdanie 1	w nowym brzmieniu zmieniony zmieniony
8.	Ustawa o zmianie Konstytucji Kraju Związkowego Brandenburgia Data: 05.12.2013 Źródło: Dziennik Ustaw i Rozporządzeń I nr. 42	Art. 7a Art. 12 ustęp 2 2. Część główna, Rozdział 4	dodany w nowym brzmieniu w nowym brzmieniu
9.	Ustawa o zmianie Konstytucji Kraju Związkowego Brandenburgia Data: 18.03.2015 Źródło: Dziennik Ustaw i Rozporządzeń I nr. 6	Art. 69 ustęp 1 Art. 69 ustęp 2 zdanie 1	w nowym brzmieniu w nowym brzmieniu
10.	Ustawa o zmianie Konstytucji Kraju Związkowego Brandenburgia Data: 16.05.2019 Źródło: Dziennik Ustaw i Rozporządzeń I nr. 16 <i>Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.</i>	Artykuł 55 ust. 1 Art. 72 Artykuł 78 ust. 1 Artykuł 103	w nowym brzmieniu w nowym brzmieniu w nowym brzmieniu w nowym brzmieniu

Wydawca: Parlament Krajowy Brandenburgii, Referat ds. informowania opinii publicznej

Przekład: Marek Batkowski, ADK GmbH Berlin

Szata graficzna i druk: Bonifatius GmbH, Paderborn

Stan: Wrzesień 2019

Polskojęzyczny przekład Konstytucji Kraju Związkowego Brandenburgia nie ma charakteru urzędowego. Charakter wiążący prawnie posiada jedynie opublikowane aktualnie w Dzienniku Ustaw i Rozporządzeń Kraju Związkowego Brandenburgia ważne brzmienie Konstytucji w języku niemieckim.

Niniejsza publikacja wydana została przez Parlament Krajowy Brandenburgii w ramach parlamentarnej pracy na rzecz opinii publicznej. Jest ona udostępniana bezpłatnie. Sprzedaż osobom trzecim jest zabroniona. Nie zezwala się na wykorzystywanie do celów reklamy wyborczej.

Landtag Brandenburg

Alter Markt 1, 14467 Potsdam

Tel. +49 (0)331 966-0

Fax +49 (0)331 966-1210

post@landtag.brandenburg.de

www.landtag.brandenburg.de